

Početna / Kultura

SKC u Vukovaru čuva identitet srpske zajednice

Očuvanje identiteta srpske nacionalne manjine kroz promicanje kulture na istoku RH.

Maja Milanović • 13.08.2025.

Više od 15 godina Ustanova u oblasti kulture „Srpski kulturni centar“ igra ključnu ulogu u očuvanju i promociji srpske tradicije, jezika i običaja u Vukovaru i okolini. Takođe, ova ustanova doprinosi ne samo očuvanju sopstvenog identiteta, nego obogaćuje kulturnu scenu Vukovara u celini, što je od izuzetne važnosti za budućnost srpske zajednice u Republici Hrvatskoj.

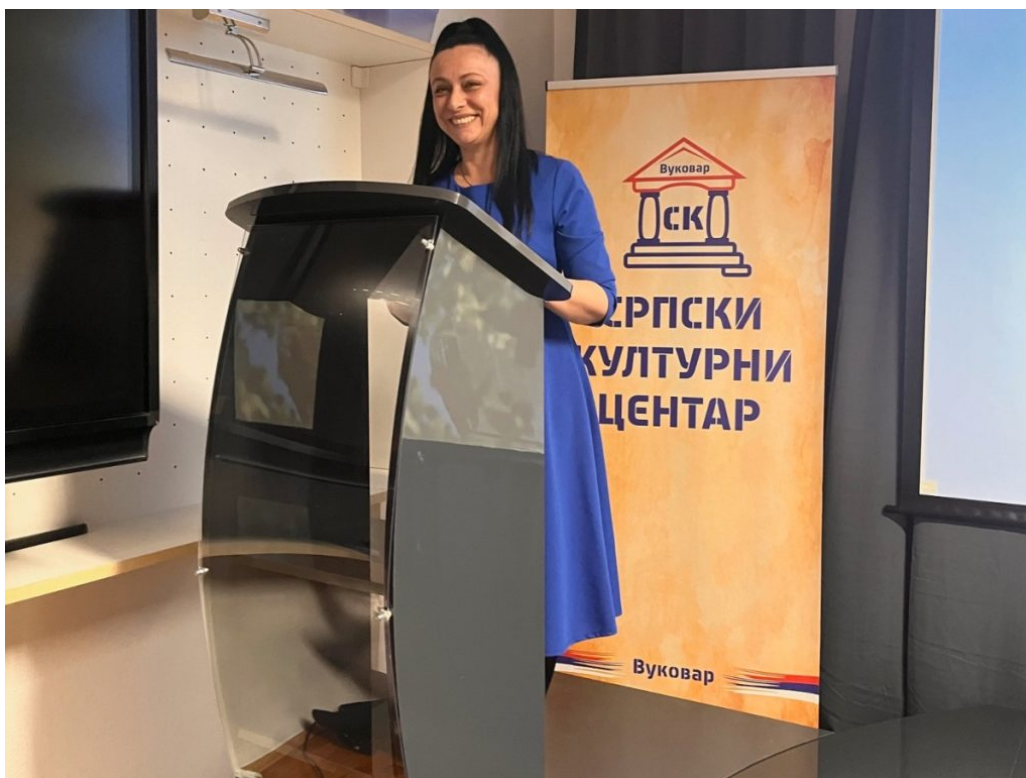
- Ustanova u oblasti kulture „Srpski kulturni centar“ najznačajnija je ustanova koja se bavi kulturom Srba na području Vukovarsko-sremske i

Osječko-baranjske županije. Uz veliku pomoć Osnivača, Zajedničkog veća opština Vukovar, krovne organizacije Srba, u poslednjih nekoliko godina unapredili smo rad Ustanove, uredili prostor te organizovali brojne programe. Celokupan rad Ustanove usmeren je na očuvanje jezika, kulture, tradicije i svih oblika umetničkog stvaralaštva Srba tako da, pored književnih i pesničkih večeri, promocija knjiga, predavanja, radionica, izložbi i predstava, prikupljamo i digitalizujemo arhivsku građu te istu čuvamo i objavljujemo na sajtu Srpskog kulturnog centra. Veliku pažnju poklanjamo i radu biblioteke „Zaharija Orfelin“ za koju smo obezbedili veliki broj novih naslova. U okviru biblioteke organizujemo radionice i predavanja za učenike, časove obrade lektire, kao i sastanke Debatnog kluba. Pored toga, u okviru naše Ustanove deluje i ogranak Vukove zadužbine, čija predsednica, dr Ljiljana Bajac Nikolić, već dve godine za našu publiku organizuje različite radionice i predavanja koja su vezana za običaje srpskog naroda. Sve aktivnosti koje realizujemo u Srpskom kulturnom centru vezane su za očuvanje kulturnog i nacionalnog identiteta Srba koji žive na području delovanja Zajedničkog veća opština Vukovar, a ti programi često su zanimljivi i ostalim građanima, posebno kada je reč o koncertima ili predstavama, pa ih rado posećuju – kaže direktorka SKC-a **Jelica Lipovac Dudaš**.

Bogati programi koji privlače sve uzraste

Srpski kulturni centar nas, kroz organizaciju različitih programa, podseća koliko je, pored očuvanja svog jezika, kulture i tradicije, važan suživot i zajedništvo, s obzirom da njegovo delovanje definitivno obogaćuje kulturnu scenu grada Vukovara.

- U poslednjih nekoliko meseci organizovali smo promociju knjige Ljubomira Abadžića „Da se uzdigne molitva moja kao kađenje pred lice Tvoje“, obeležili smo Međunarodni dan maternjeg jezika, u gostili nastavnike i učenike za koje smo organizovali predavanja i časove obrade lektire te brojne vaskršnje radionice. Publici su posebno bila zanimljiva gostovanja poznatih srpskih umetnika. Komediju „Žene kučke - kako sa muškarcima“ izvele su Zorana Pavić i Maja Brukner, dok nam se Dejan Stojaković predstavio u monodrami „Slušaj kako govorim - Sava Mrkalj“. Naša publika imala je zadovoljstvo da pogleda kabare Tanje Bošković i Radeta Marjanovića „Dobra stara vremena“, a organizovali smo i svečanu premijeru filma „Bauk“, na kojoj je bio prisutan i poznati srpski reditelj Goran Radovanović. Posebno posećen bio je koncert grupe „Legende“ koji smo organizovali u saradnji sa Zajedničkim većem opština Vukovar – navodi direktorka.

Direktorka SKC-a Jelica Lipovac Dudaš

Srpski kulturni centar u saradnji sa Zajedničkim većem opština Vukovar intenzivno radi na očuvanju nacionalnog identiteta Srba u Republici Hrvatskoj, a jedan od načina na koji to uspeva jeste i izdavačka delatnost kojom se bavi.

- Sve knjige napisane su srpskim jezikom i ćiriličkim pismom, a u njima su opisani običaji i verovanja našeg naroda, značenje i značaj pravoslavnih verskih obreda, ljubav prema otadžbini i srpskom narodu, dok su u Zborniku radova „Amanet“, u cilju unapređenja i modernizacije nastave nacionalne grupe predmeta, objavljeni radovi profesora koji predaju u nastavi na srpskom jeziku i ćiriličnom pismu.

Zahvaljujući osnivaču – Zajedničkom veću opština Vukovar, renovirane su i modernizovane sve prostorije SKC-a. Pored biblioteke, mesta za digitalizaciju, prostora za rad s učenicima i zajedničkih prostorija, uređena je i sala u kojoj se organizuju različite aktivnosti. Sala sada ima savremenu tehničku opremu uz pomoć koje je moguće organizovati sve vrste programa, ali i potpuno nov i moderan izgled, šta je značajno unapredilo i olakšalo rad te doprinelo da se publika oseća ugodnije i prijatnije.

Znanje i tradicija na dohvat ruke

U okviru Srpskog kulturnog centra u Vukovaru svojim uspešnim radom i delovanjem može da se pohvali i Biblioteka „Zaharija Orfelin“ koja je osnovana 18. aprila 2019. godine i nosi ime srpskog pisca i kaligrafe Zaharije Orfelina, rođenog u Vukovaru.

- Tim danom, zvanično je kultura srpskog naroda na istoku Hrvatske podignuta na viši nivo. Pre osnivanja biblioteke neophodno je posedovati određenu građu i dovoljan broj građe, što smo mi nesumnjivo imali. Polako, mesecima i godinama nakon tog značajnog datuma širili smo i aktivnosti vezane za biblioteku i broj dela, prvenstveno na srpskom jeziku i ćiriličnom pismu, a potom i na ostalim jezicima. Danas, šest godina posle, možemo se pohvaliti zavidnim brojevima, što članova, ali i aktivnosti i dela – rekla je bibliotekarka **Maja Nikić** koja ističe važnost postojanja pomenute biblioteke koja je čuvar jezika, istorije i znanja za buduće generacije.

- Biblioteka „Zaharija Orfelin“ prva je osnovana delatnost Srpskog kulturnog centra, pored izdavaštva i digitalizacije. Veliki značaj ima za Ustanovu kao i uopšte za narod i našu zajednicu, pa je tako od iznimnog kulturnog, obrazovnog i istorijskog značaja. Osim knjiga, odnosno dela koja se mogu pronaći u našoj biblioteci, a koja nisu dostupna javnosti u drugim bibliotekama, moramo napomenuti da je prostor biblioteke, kao i Ustanove, sabirno mesto naše dece koja na različite načine, poput kreativnih radionica, predstava za decu, debatnih klubova i obrada lektira oplemenjuju naš prostor i daju mu najveći i najvredniji podsticaj za uspeh.

Trenutno, bibliotečki fond broji preko 20 000 komada građe, klasificirane i katalogizirane u nekoliko bibliotečkih kategorija, uvek dostupnih javnosti. Broj članova se menja iz godine u godinu, a trenutno stanje jeste oko 250. Knjige su izmeštene po bibliotečkim kategorijama poput beletristike, društvenih nauka, istorije i geografije, psihologije, prirodnih nauka, religije, dečije književnosti i dr. Takođe, poseduju i Zavičajnu zbirku, odnosno, zbirku dela pisaca sa ovih prostora. Posebno su, radi čitalačke publike stvorili kutak najčitanijih knjiga, za decu slikovnice i kratke priče, a za odrasle domaća dela beletristike koja mogu pronaći samo u Biblioteci „Zaharija Orfelin“. Takođe, postoji i saradnja sa školama sa vukovarskog područja.

- Od osnivanja biblioteke uspostavili smo saradnju sa dve vukovarske škole, OŠ Nikole Andrića i OŠ Dragutina Tadijanovića u vidu uzajamne razmene znanja i veština. Godinama se produbio odnos, pa danas možemo sa ponosom reći da deca, učitelji i nastavnici opušteno i bez ikakvih ustezanja dolaze, koriste naš prostor i uživaju u kutku stvorenom za njih. OŠ Siniše Glavaševića u Borovu naselju, nažalost, malo je udaljena od biblioteke pa nismo od samog početka imali jaku saradnju, ali početkom 2024. godine situacija se promenila. Naime, izgradnjom Srpske kuće u Borovu naselju dobili smo mogućnost povezivanja sa decom iz OŠ Siniše Glavaševića putem korišćenja prostora u Srpskoj kući i održavanja radionica i obrada lektira sa decom. Osim saradnje sa školama, povezani smo i sa Dečijim vrtićem Vukovar 2 iz Vukovara i Borova naselja – pojašnjava Nikićeva.

U savremenom dobu, opstanak biblioteka sve češće dolazi u pitanje, budući da smo suočeni sa brzim razvojem digitalnih tehnologija i promena u navikama čitanja. Ipak, biblioteke i dalje imaju neprocenjivu vrednost, ne samo kao čuvari znanja i jezika, nego i kao prostori koji nude slobodan pristup kulturi i obrazovanju, bez obzira na uzrast ili poreklo.

- Biblioteka je od samog nastanka mesto i riznica znanja, kolevka ljudske civilizacije, čuvar običaja i tradicije. Teško je zamisliti gubitak toga u budućnosti. Dolaskom novih tehnologija, gubi se navika tradicionalnog čitanja, knjige u rukama, dodira papira i mirisa prolistanih stranica. Digitalizacija je učinila knjige pristupačnijima. Mišljenja sam da ljudi nisu izgubili naviku čitanja, samo su je prilagodili dostupniju sebi, i realno gledajući, upravo su zbog toga biblioteke postale usamljena mesta. Volela bi reći da će biblioteke uvek biti tu, strpljivo čekajući novu generaciju koja će opet kao nekada željno hrliti među redove knjiga, s nestrpljenjem čekajući nove naslove koje će ruke dodirivati, a prsti prelistavajući stranice crpiti svu mudrost lepe reči i znanja. Ne znamo šta nam budućnost donosi, ali biblioteka kao stub kulture treba imati značajno mesto u našoj svesti – kaže vukovarska bibliotekarka Maja.

Sagledavši sve činjenice, jasno je da Srpski kulturni centar u Vukovaru, uprkos izazovima, ima čvrste temelje i svetlu perspektivu. Njegova uloga u očuvanju identiteta, jezika i kulture srpskog naroda, ali i doprinos

razvoju celokupne zajednice, čini ga nezamenjivim delom društvenog i kulturnog života ovog grada na Dunavu.

- U narednom periodu nastavićemo da radimo na popularizaciji biblioteke „Zaharija Orfelin“ i ogranaka Vukove zadužbine, intenzivno ćemo raditi na digitalizaciji i objavljivanju arhivske građe te realizovati planirane programe. Srpski kulturni centar će, u saradnji sa Zajedničkim većem opština Vukovar i Bara film udruženjem, biti domaćin filmsko-muzičkog festivala Klajn. Pored navedenog, do kraja godine planiramo da otvorimo ogranak biblioteke „Zaharija Orfelin“ u Srpskoj kući u Borovu naselju – zaključuje direktorka Jelica Lipovac Dudaš.

Posećenost programa i aktivno uključivanje mladih garant su da SKC svojim radom danas opravdava svoje osnivanje. Uz posvećenost onih koji u njemu rade i spremnost osnivača da obezbedi potrebnu podršku, Srpski kulturni centar ostaje svedočanstvo snage kulture kao temelja zajedničkog života i budućnosti.

Ovaj tekst je napisan uz finansijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem Programa poticanja novinarske izvrsnosti.

TAGOVI biblioteka zaharija orfelin jelica lipovac dudaš
maja nikić skc vukovar

Pročitajte još